

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 78.750 van 16 februari 1999

A. 79.654/XIII-750

In zake : 1. **COUVREUR** Chantal,
2. **THIANGE** Roger,
die beiden woonplaats hebben
gekozen bij Mr. Patrick HENRY,
advocaat,
place des Nations Unies 7
4020 Luik,

tegen :

1. **de gemeente Ohey**,
2. **het Waals Gewest**,
vertegenwoordigd door zijn
Regering,
die woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Pierre LAMBERT, advocaat,
Defrélaan 19
1180 Brussel.

DE VOORZITTER VAN DE XIIIe KAMER,

Gezien het op 3 augustus 1998 ingediende
verzoekschrift, waarbij Chantal COUVREUR en
Roger THIANGE de nietigverklaring vorderen van de
stedenbouwkundige vergunning die het college van
burgemeester en schepenen van de gemeente Ohey op 27 mei
1998 heeft afgegeven aan de naamloze vennootschap
VANSEAU voor de bouw van een bedrijf voor het intensief
mesten van braadkuikens te Perwijs, rue du Village 1;

Gezien de gelijktijdig ingestelde vordering, waarbij dezelfde verzoekers de schorsing van de tenuitvoerlegging van de voornoemde handeling willen verkrijgen;

Gezien de nota met opmerkingen en de administratieve dossiers van de verwerende partijen;

Gezien het verslag van Mevr. GUFFENS, auditeur bij de Raad van State, opgemaakt op grond van artikel 94 van de algemene procedureregeling en van artikel 12 van het koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding;

Gelet op de beschikking van 18 januari 1999, waarbij de indiening van het verslag wordt gelast en de partijen worden opgeroepen om te verschijnen op 4 februari 1999 om 9.30 uur;

Gelet op de kennisgeving, aan de partijen, van die beschikking en van het verslag;

Gehoord het verslag van de heer HANOTIAU, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. P. HENRY en Mr. Y. LACROIX, advocaten, die voor de verzoekers verschijnen en van Mr. M. KAISER, loco Mr. P. LAMBERT, advocaat, die voor de tweede verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van Mevr. GUFFENS, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten aan de zaak ten grondslag liggen :

1. Op 15 november 1997 vraagt de heer VANVINCKENROYE, in opdracht van de N.V. VANSEAU, een vergunning aan voor de bouw van een mestbedrijf voor braadkuikens met een capaciteit van 19.000 dieren te Perwijs, rue du Village nr. 1, op een stuk grond waarvan hij eigenaar is. Dat kippenbedrijf bestaat uit een gebouw van 60 bij 18 meter, drie silo's met elk 26 m³ inhoud en een tank voor de terugwinning van het waswater.

Op 7 januari 1998 vraagt dezelfde vennootschap een vergunning voor de exploitatie van dat kippenbedrijf.

Bij die aanvragen is hetzelfde zeer uitvoerige milieu-effectrapport gevoegd.

Volgens dat rapport beschikt de exploitant over onvoldoende akkerbouwgrond om mest op uit te rijden (3 hectare), maar heeft hij met een landbouwer een uitrijcontract gesloten voor 86,77 hectare akkerbouwgrond waarop nog geen dierlijke mest is uitgereden. Die oppervlakte, aldus het rapport, "omvat elk jaar ongeveer 22 ha wisselbouwgewassen (suikerbieten)". In totaal "zal op de 25 beschikbare ha wisselbouwgrond (...) 5.175 kg stikstof kunnen worden uitgereden, wat neerkomt op een extra veiligheidsmarge van ± 10 % ten opzichte van de geplande 4.750 kg".

In een handgeschreven kanttekening in het milieu-effectrapport staat evenwel dat de berekening van de totale werkelijke stikstofproductie onderschat is en op 6.080 kg/jaar moet worden geraamd, wat tot gevolg

heeft dat er te weinig grond is voor het uitrijden van mest.

In de buurt van de omstreden terreinen die in agrarisch gebied liggen, bevindt zich een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen, dat bestemd is voor waterwinning voor de openbare watervoorziening door de Waalse Maatschappij voor Watervoorziening. Die waterwinning ligt 512 meter ten oosten van het gebouw.

Het dorp Perwijs, dat in een woongebied met een landelijk karakter ligt, ligt ongeveer 250 meter ten noorden.

Chantal COUVREUR, eerste verzoekster, heeft haar woonplaats in Luik, maar heeft met haar echtgenoot een woning in Perwijs, rue du Village nr. 3; hun huis, dat in agrarisch gebied gelegen is, ligt aan de straat op een honderdtal meter van de omstreden terreinen.

Roger THIANGE heeft zijn domicilie en verblijft in dezelfde straat op nr. 6. Zijn eigendom, dat in een woongebied met een landelijk karakter gelegen is, ligt op ongeveer 250 meter van de bouwplaats vandaan, maar kijkt erop uit.

2. Volgens de verzoekers is het hoofdberoep van de heer VANVINCKENROYE niet landbouwer, maar wel gedelegeerd bestuurder van de vennootschap VANSEAU die, althans tot haar aanvraag van 17 september 1997 om inschrijving in het handelsregister, geen enkele landbouwactiviteit uitoefende. Bijgevolg zijn zij van oordeel dat, als "teelt voor eigen rekening" deel uitmaakt van het doel dat de vennootschap op wettige wijze kan nastreven, de vennootschap zich daar tot dan toe nog niet aan had gewijd.

In het milieu-effectrapport staat werkelijk dat de heer VANVINCKENROYE onlangs een kleine boerderij heeft gekocht die hij rendabel wenst te maken en dat "diversifiëring van de pluimveeteelt" hem bijzonder interesseert omdat dit soort van activiteit niet erg arbeidsintensief is en hem in staat stelt zijn huidige activiteiten voort te zetten".

3. Op de vergadering van 7 januari 1998 besluit het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ohey een openbaar onderzoek over de aanvraag om een vergunning te houden, volgens de voorschriften van artikel 249 en volgende van het Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium, "gelet op de specifieke aard van het project" en "aangezien het verstandig is de bevolking van het bestaan van dat project op de hoogte te brengen".

Het openbaar onderzoek loopt van 20 februari tot 6 maart 1998. Naar aanleiding daarvan wordt één enkel bezwaarschrift ingediend.

4. Op 31 maart 1998 verstrekt de commissie van advies voor ruimtelijke ordening een gunstig advies over de niet-gemotiveerde geplande vestiging en bepaalt ze zich ertoe te verwijzen naar de hierna opgenomen opmerkingen van één van haar leden :

" Gelet op de volgende opmerkingen van de heer Joseph BALTHAZAR :

"Het onderzoek van het project moet betrekking hebben op enerzijds het uitzicht en de exploitatie van het kippenmestbedrijf en anderzijds de problemen in verband met het uitrijden van de gier.

Eerst behoort op bepaalde vergissingen en leemten in het project te worden gewezen :

Kippenstal en exploitatie

- het dichtstbijzijnde huis (rue du Village) ligt op ongeveer 180 meter van de geplande stal en niet op 500 meter zoals op blz. 15 wordt beweerd.

Volgens de ramingen moet in een agrarisch gebied ongeveer 80 meter afstand worden gehouden, wil men geurhinder voorkomen. De dichtstbijzijnde burens zullen dus geen grote overlast van de geurhinder ondervinden.

- blz. 3 : plaats en project : in het project wordt geen aandacht besteed aan het uitzicht vanaf de nieuwe weg voor verkeer ten behoeve van de landbouw en het toerisme die Jallet met Matagne verbindt : de ongeveer 430 meter verder gelegen kippenstal is zichtbaar vanaf de hoger gelegen weg.
- Uit welke bouwmaterialen wordt de kippenstal opgetrokken ?
- Welke kleur hebben die bouwmaterialen en vooral de silo's ?
- blz. 13 : de kippenstal maskeren door middel van heggen : de gekozen heggensoorten zijn te klein om het mestbedrijf doeltreffend aan het oog te onttrekken.
- de heer en mevrouw CHARLIER-VAN HUFFEL bezitten in de omgeving een perceel weidegrond en een perceel bouwgrond. Zij zijn van mening dat hun terrein door het bedrijf in waarde zal verminderen en vragen om een vergoeding.
- hoever reikt het lawaai van de heteluchtkanonnen en de grote ventilatoren ?
- blz. 2 : toevoeging van 30 % plaatselijke tarwe : het gaat om een intentieverklaring en niet om een belofte.

Uitrijden van de gier

- blz. 12 : de waterwinning van Perwijs ligt op ongeveer 600 meter van één van de terreinen waarop mest zou worden uitgereden en van de kippenstal. Kent men de bewegingen van het water onder de grond ?
- blz. 12 : één van de terreinen waarop mest zou worden uitgereden, ligt op het snijpunt van de lijnen 88 en 54 op de geologische breuklijn van Evelette die rechtstreeks uitkomt op het grondwater waarmee de waterwinningen van Marchin en Modave worden bevoorraad.

- in het project zijn een bron en een vijver op de percelen 304c en 347a in de buurtschap "Gisepré" vergeten.

Pro memorie : de bronnen van de gemeente bevatten 40 mg nitraat per liter terwijl het toegestane maximum 50 mg/l bedraagt.

- Bijlage 3 : uitrijgronden PEETERS : 86,77 ha. Volgens het afgegeven plan bestaan die gronden evenwel voor een groot deel uit weiden.

Hoe groot is de werkelijke oppervlakte waarop mest zal worden uitgereden ?

- Hoe zal het uitrijpercentage gecontroleerd worden ?
- Welke techniek zal worden toegepast om de mest onder te werken ? Hoeveel tijd zal er tussen het vervoeren, het uitrijden en het onderwerken verstrijken ?

De vestigingsplaats en de exploitatie van de kippenstal zijn slechts aanvaardbaar als de exploitant zich ertoe verbindt :

- voor de bouwmaterialen van de kippenstal kleuren te kiezen die bij het landschap passen;
- de silo's groen te verven;
- binnen het jaar de kippenstal aan het oog te onttrekken door bomen aan te planten die voldoende hoog zijn;
- te laten onderzoeken welke milieugevolgen het uitrijden van mest zal hebben op de waterwinning van Perwijs en op de breuklijn van Evelette;
- geen mest uit te rijden op de percelen waar een vijver en een bron liggen;
- na te gaan of alle gronden van PEETERS uit akkerbouwgronden bestaan en geen weidegronden meer omvatten;
- zich aan de uitrijpercentages te houden en de uitgereden mest meteen onder te werken;
- 30 % plaatselijke tarwe aan het kippenvoer toe te voegen".

5. Op de vergadering van 1 april 1998 brengt het college van burgemeester en schepenen een gunstig

advies uit, met een verwijzing naar de procedure als enige motivering.

6. Bij brief van 7 mei 1998 verstrekt het directoraat-generaal landbouw het volgende advies :

- " . Het hoofdberoep van de aanvrager is niet landbouw.
- . Er zal niet altijd iemand aanwezig zijn op het bedrijf, terwijl zich bij het vetmesten van kippen veel technische problemen kunnen voordoen (storing van het regelsysteem, storing van het netwerk ...).
 - . Het gaat nagenoeg om een niet-grondgebonden bedrijf, aangezien 8 ha weinig is in vergelijking met het volume vóór en na het vetmesten (500 ton kippenvoer/jaar en 75 ha uitrijgronden met wisselbouw om de drie jaar).
 - . Wat de technische kant van de zaak betreft, betwijfel ik het nut van 5 m opslagruimte tussen de twee grote poorten, want die ruimte moet telkens nadat een contingent jonge hennen gedurende zes weken vetgemest is, worden vrijgemaakt. Als de 5 m opslagruimte gebruikt wordt voor het houden van kippen, zal de capaciteit van 20.000 kippen worden overschreden.

CONCLUSIE : ONGUNSTIG ADVIES wat de 5 meter extra (sluis uitgezonderd) betreft".

7. Op 15 mei 1998 brengt de gemachtigde ambtenaar het volgende gunstige advies uit :

- " Aangezien het perceel volgens het gewestplan in een agrarisch gebied ligt;

Gezien het milieu-effectrapport over het project;

Overwegende dat naar aanleiding van het openbaar onderzoek dat het college van burgemeester en schepenen heeft opgelegd, één bezwaarschrift is ingediend, waarbij de reclamanten tegen het project gekant zijn omdat hun eigendom door het project in waarde zou kunnen verminderen;

Overwegende dat de bestemming en de architectuur van het agrarische gebied niet in het gedrang komen door de geplande activiteit;

GUNSTIG ADVIES onder de volgende voorwaarden :

- ⇒ De silo's krijgen een lichtgrijze tot middelgrijze kleur;
- ⇒ de aanplanting waarin de tekening van de plaatsing van het bouwwerk voorziet, moet bestaan uit inheemse soorten die moeten worden aangeplant binnen een jaar nadat de werkzaamheden beëindigd zijn".

8. Op 27 mei 1998 geeft het college van burgemeester en schepenen de bouwvergunning af onder voorbehoud dat aan de voorwaarden wordt voldaan die de gemachtigde ambtenaar heeft opgelegd en dat de 5 meter opslagruimte tussen de twee grote poorten niet voor hoenderteelt wordt gebruikt. De beslissing bevat geen andere motivering dan de vermelding van de laatste twee hierboven genoemde adviezen.

9. Inmiddels, op de vergadering van 18 februari 1998, besluit het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ohey om de openbare hinderenquête over de aanvraag om een exploitatievergunning tegelijk in te stellen met die over de aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning.

Naar aanleiding van de enquête, die dus van 20 februari tot 6 maart 1998 wordt gehouden, wordt geen enkel bezwaarschrift ingediend.

10. Op de vergadering van 1 april 1998 geeft het college een gunstig advies over de aanvraag.

11. Op 11 juni 1998 verstrekt de directie Namen van het directoraat-generaal ruimtelijke ordening, huisvesting en patrimonium een gunstig advies, aangezien de stedenbouwkundige vergunning al is afgegeven en er geen bezwaarschrift is ingediend.

12. Op 26 mei 1998 bezorgt het directoraat-generaal Natuurlijke hulpbronnen en Leefmilieu zijn

verslag over de zaak aan de gemeente. In dat verslag wordt onder meer opgemerkt dat de vestiging op voldoende afstand van de woningen van derden ligt zodat die geen geurhinder, stofhinder en lawaaioverlast zouden mogen ondervinden en dat de kippenmest over een voldoende aantal hectaren zal worden uitgereden, met een aanvaardbaar gemiddelde van 63 kg stikstof extra per ha en per jaar. De hoofdingenieur-directeur is van mening dat de aangevraagde vergunning voor 20 jaar moet worden verleend, "overwegende dat uit het onderzoek van het dossier blijkt dat de risico's en de vormen van hinder die onlosmakelijk met de exploitatie verbonden zijn, kunnen worden ondervangen als de verordenende voorschriften en de (voorgestelde) exploitatievoorwaarden worden nageleefd".

13. Op zijn vergadering van 24 juni 1998 verleent het college van burgemeester en schepenen de aangevraagde vergunning "overwegende dat de gevaren en ongemakken die onlosmakelijk met de bedrijven in kwestie verbonden zijn, kunnen worden ondervangen als de voorschriften van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming en de hierna opgelegde voorwaarden worden nageleefd".

14. Tegen die vergunning, die vanaf 29 juni 1998 is aangeplakt, wordt bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Namen een collectief beroep ingesteld door enige buurtbewoners, onder wie de twee verzoekers, en wordt ook een beroep ingesteld door de Waalse Maatschappij voor Watervoorziening.

In het laatstgenoemde beroep wordt als motivering aangevoerd dat de verleende vergunning betrekking heeft op de onmiddellijke omgeving van de waterwinning zonder dat het advies van de Waalse Maatschappij voor Watervoorziening is ingewonnen, dat de

Waalse Maatschappij voor Watervoorziening bij gebrek aan enige informatie over de weerslag die de kippenstal op de waterwinning kan hebben, genoodzaakt is om onder alle voorbehoud een beroep tot bewaring van recht in te stellen en dat de Waalse Maatschappij voor Watervoorziening over een volledig dossier en meer bepaald over het gedeelte betreffende de hydrogeologische problemen in verband met het uitrijden van de mest zou willen beschikken zodat ze kan nagaan welke gevolgen die vestiging op de kwaliteit van het gewonnen grondwater zal hebben".

Dat beroep is nog altijd hangende;

Overwegende dat de tweede verwerende partij een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep opwerpt op de grond dat de verzoekers geen naaste burens zijn maar dat slechts één van hen, hooguit dicht in de buurt woont;

Overwegende dat de verzoekers in casu een belang bij een beroep tot nietigverklaring moeten aantonen; dat zij belang hebben bij hun beroep, aangezien de ene ongeveer honderd meter en de andere ongeveer 250 meter van het betwiste gebouw woont en beide dus dicht in de buurt ervan wonen gelet op de plaatsgesteldheid in een agrarisch gebied; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de verzoekers het tweede onderdeel van hun eerste middel ontleen aan de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen; dat zij aanvoeren dat de bestreden handeling helemaal geen uitdrukkelijke motivering bevat, hoewel die des te noodzakelijker was daar enerzijds het probleem van de capaciteit van het gebouw duidelijk was

opgeworpen in het advies van de ambtenaar van het directoraat-generaal landbouw en daar anderzijds bij het ontwerp gelijk het wordt voorgesteld kennelijk de bedoeling voorziet een milieu-effectonderzoek te omzeilen, aangezien een lid van de commissie van advies voor ruimtelijke ordening, wiens omstandige mening in het advies staat, aan de kaak had gesteld dat het milieu-effectrapport onvolledig was; dat zij van mening zijn dat het college van burgemeester en schepenen had moeten uitleggen waarom het die technische opmerking zomaar naast zich heeft neergelegd;

Overwegende dat in tegenstelling met wat de tweede verwerende partij betoogt, de bestreden handeling geen eigen motivering bevat, behalve dan geheel indirect en onvolledig via een opgelegde voorwaarde; dat motivering via verwijzing weliswaar kan worden toegestaan, maar alleen als de adviezen waarnaar wordt verwezen zelf gemotiveerd zijn; dat de motivering in casu bestaat uit overwegingen, de tekst van het advies van het directoraat-generaal landbouw en het dispositief van het advies van de gemachtigde ambtenaar;

Overwegende dat het advies van het directoraat-generaal landbouw niet alleen kritiek bevat (hoofdberoep niet landbouw, geen vaste aanwezigheid ter plaatse ondanks de risico's, niet voldoende grondgebonden, twijfel over het nut van de 5 meter opslagruimte) en paradoxaal genoeg besluit met een "ongunstig advies over de 5 meter extra (sluis uitgezonderd)"; dat het college van burgemeester en schepenen zich niet uitspreekt over die fundamentele opmerkingen en alleen bepaalt dat de 5 meter opslagruimte niet mag worden gebruikt voor het vetmesten van de kuikens;

Overwegende dat de motivering van het advies van de gemachtigde ambtenaar nóg beperkter is; dat het advies slechts een holle frase bevat, waarin niet wordt geantwoord op het ingediende bezwaarschrift over de kans dat het eigendom van de reclamanten in waarde vermindert;

Overwegende dat in die omstandigheden niet kan worden aangevoerd dat het college zich bij die twee adviezen zou hebben aangesloten, hetzij gelet op het gebrek aan coherentie in de motivering van het eerste advies, hetzij gelet op het feit dat het tweede advies niet gemotiveerd is; dat het tweede onderdeel van het middel kennelijk gegrond is;

Overwegende dat de verzoekers het derde onderdeel van het derde middel ontleen aan de schending van artikel 6 van het decreet van 11 september 1985 tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu in het Waalse Gewest, dat bepaalt dat de machtiging en de weigering van machtiging "met beweegredenen (moeten) worden omkleed, met name in vergelijking met de weerslagen op het leefmilieu en de in artikel 2 nader aangegeven doelstellingen"; dat zij aanvoeren dat de bestreden handeling op dat punt helemaal niet gemotiveerd is;

Overwegende dat, zelfs als bij de overheid alleen een aanvraag om een bouwvergunning is ingediend, ze in het geval van een gemengd project toch rekening moet houden met de weerslag van het project in zijn geheel; dat de bestreden handeling geen enkele motivering daaromtrent bevat, inzonderheid in verband met het feit dat zich vrij dicht bij het bedrijf een waterwinningsgebied bevindt en in verband met de mogelijke geurhinder en lawaaioverlast (ligging van het gebouw, heersende windrichting voor de huizen, eventuele

natuurlijke schermen enz.) en ook in verband met de terreinen waarop mest zou worden uitgereden; dat het in dat verband strijdig zou zijn met het beginsel van behoorlijk bestuur dat de bouw van een kippenstal wordt toegestaan, terwijl de overheid bovendien weet dat de aanvrager niet over de nodige grond beschikt om de mest uit te rijden of dat de beschikbare grondstukken ten opzichte van de grondwaterlagen of een waterwinningspunt slecht gelegen zijn;

Overwegende dat artikel 6 niet wordt nageleefd door een loutere verwijzing naar het voorafgaande milieu-effectrapport dat, ook al heeft het tot doel uitvoerig te zijn, toch een stuk is dat uitsluitend opgemaakt is door de aanvrager van de vergunning en onvolledig (geen informatie over de grondwaterlagen) of verkeerd (berekening van de stikstofproductie) kan blijken te zijn; dat uit de bestreden handeling en zelfs uit het administratief dossier immers nergens kan worden opgemaakt dat de administratieve overheid heeft nagegaan of de gegevens in het milieu-effectrapport juist zijn; dat het derde onderdeel van het derde middel kennelijk gegrond is;

Overwegende dat het beroep tot nietigverklaring kennelijk gegrond is; dat er bijgevolg geen grond meer is om uitspraak te doen over de vordering tot schorsing,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de stedenbouwkundige vergunning die het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ohey op 27 mei 1998 heeft afgegeven aan

de naamloze vennootschap VANSEAU voor de bouw van een bedrijf voor het intensief mesten van braadkuikens te Perwijs, rue du Village 1.

Artikel 2.

Er is geen grond meer om uitspraak te doen over de vordering tot schorsing.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 14.000 frank, komen te laste van de eerste verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op zestien februari 1900 negenennegentig door :

de Hr. HANOTIAU, kamervoorzitter,
Mevr. MALCORPS, griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.